

v ječo ali v delavnišnico, kjer ga morajo spet drugi ljudje rediti, ker si ni hotel sam pošteno kruha služiti.
(Dalje sledi.)

Domorodni listi.

II.

Slovensko pèsništvo.

Vvod. *Krajnska Čbelica in Novice; Prešerin in Koseski.* — Prešernove poezije.

Kdo in kdaj je prvo slovensko pèsem zapèl, preiskovati nimamo namena, ker to vprašanje bolj v zgodovino slovenskiga pèsništva sega. Slovensko pèsništvo sploh se pa zamore v tri različne dobe razdeliti, katerih prva obsèže čas od léta 1780, ko je začel pater Marka Pohlín „Pisanice od lepih umétnost“ na svitlo dajati, do Krajnske Čbelice od gosp. M. Kastelica na svitlo dane, 1830. Druga seže od leta 1830 do 1843, namreč do tistiga časa, ko je začela slavna c. k. krajnska kmetijska družba „Novice“ na svitlo dajati; in tretja od izdajanja Novic do današnjiga dné.

Vsaka téh tréh dob ima svoje posebnosti; tode prva je že predalječ za nami, in kar bi od Vodnika, ki je kakor oče slovenskiga pèsništva in sploh preroditelj slovenšine pisal in živel, povedati iméli, si prideržimo za drugi pót; tukaj pa hočemo samo od poslednjih dveh dob kaj obširniši govoriti. —

Po Vodnikovi smrti (8. Prosenca 1819) se je obnebj slovenskiga pèsništva žalostno potamnilo, in bati se je bilo, de bo mlada cvetlica slovenske poezije, zapušena in pozabljena, zveniti in vsahniti mogla. Toliko veči radost je mogla tedaj serca vsih domorodnih Slovincov spreletéti, ko se je v letu 1830 zopet nova zarja na slovenskim Parnasu po „Krajnski Čbelici“ napočila, ktero je gosp. M. Kastelic v tém létu začel na svitlo dajati. Ako se je morda marsikdo nad njo posmehoval in zmerdoval, ko je tako prosta prvi pot obrojila, se je moglo to posmehovanje in zmerdovanje o drugim roji (1831) že v čudenje premeniti, ktero se je po tretjim (1832) in po četertim (1833) v domorodno veselje izšlo. Zakaj tu se je marsiktera pesniška cvetlica razodela, ktera je dotistihmal enaka skriti vijolici v kakim skritim kotičku prijetno dišeča cvetela. Krepkiga podbudjenja in domorodne serčnosti je bilo tréba, in Krajnska „Čbelica“ bi bila medu nanesla, de bi se bilo smelo reči, de je Krajnska dežela kraj, v katerim se med cedi. Desiravno je Čbelica le štiri roje dala, mora vunder vsak Slovenec gospodu Kastelicu hvalo vediti, de je bil on, ki je slovensko pèsništvo k novimu življenju obudil, de je on po svoji „Čbelici“ ptujcam, ki so nas zaspance grajali, pokazal, de imamo tudi mi zmožnost, z drugimi izobraženimi narodi v versto stopiti. Veliko lépih in ličnih pèsem je prišlo po Čbelici med slovenski narod, in če je bil za začetek že vsak pèsnik Čbelice mila zvezda na obnebj slovenskiga pèsništva, je med njimi vunder ena sijala, kakor danica na nebu, in ta danica je bil — Prešerin — s svojimi poezijami. Več ko je Čbelica njegovih pesem prinesla, bolj je Prešerin slovel in kmalo je stal na slovenskim Parnasu v svoji slavi prvi velikan krajnskiga pèsništva.

Od léta 1833 ni Krajnska Čbelica več rojila, in desiravno so se njeni pèsniki razkropili, se vunder ni bilo bati, de bo naše pèsništvo tako omagalo, kakor je po Vodnikovi smrti. Peti roj Čbelice se je vedno obetal in to obetanje je morde še marsikteriga tu ali tam spodbadalo, se v pèsništvu poskušati, toliko časa, de je — v žalost vsaciga domorodca — tudi obetanje omolknilo, in de je — tretja doba slovenskiga pèsništva in slo-

venskiga slovstva sploh z Novicami nastopila, v letu 1843.

Po Krajnski Čbelici se je slovenskimu pèsništvu zora napočila, po Novicah je slovenšini toplo sonce zasijalo; zakaj one so prišle v roke prostiga ljudstva in učeniga gospoda, in kmalo so se tudi med soséde in skoraj med vse narode slovanske korenine razširile. Kamor so prišle, so jih z veseljem in prijazno sprejeli, in porok naše dolgo nepoznane narodne kreposti so bile tistim, ki so nas malopoprej v duhu zaspane in dremotne imenovali.

Še z večim veseljem, kakor Čbelico, so Slovenci Novice sprejeli, in če so se pred le posamesni možje z omikanjem slovenšine pečali, so Novice v sercih vsih Slovincov ljubezin do materniga jezika in po njem ljubezin do domovine zbudili. Od tédna do tédna so Novice prijetniši in koristniši berilo dajale in tudi slovensko pèsništvo je po njih vso svojo lepoto in krepost razodelo. Novi pèsniki so se oglasili in med mnogimi drugimi časti in hvale vrednimi, se je na slovenskim Parnasu nova danica pokazala, ktera je z enako svitlostjo po Slovenii in tudi čez slovenske meje zasijala, kakor Prešerin v Čbelici, in ta nova danica je — Koseski.

(Dalje sledi.)

Žalostna prigodba.

(Hudo vreme zadnji dan Prosenca v Notrajskim). V nedeljo, zadnji dan Prosenca zjutraj okoli osmih se je privlekla čez Pivko huda črna megla z bliskam in treskam. Po zvoniki in cerkvi sv. Petra, poldrugo uro od Postojne, je ravno med sv. mašo strela nar hujši razsajala. Vsi trije zvonovi so močno poškodovani. Tudi po cerkvi je strela veliko škode napravila; prav čudo pa je, de noben človek ni ob življenje prišel, akoravno je marsikterimu kos obleke odtergala in blizo 40 osebam clo čevlje iz nog odbila. Veliko ljudi je sicer omamila, pa so se vunder vsi zopet oživili. — Spomina vredno je, de so gosp. Lorenc Albrecht malo poprej zbranim poslušavcam, katerih je bilo okoli 500 v cerkvi, od mnogoterih kazin božjih pridigovali in rekli, de vsigamogočni Bog tudi dostikrat strelo v kazin pošlje. — Ta popis smo brali v Ljubljanskim nemškem časopisu, *) kterimu še pristavimo, de je ravno ob tistim času strela tudi v Zavrcah in na Ravniku v zvonik udarila, v Črnim Verhu pa bojé v hlev nekiga kmeta, kterimu je živino pokončala.

Današnjimu listu je perdjan 2. dokladni list — in pa drugi del kemije.

*) Drugo pot bomo še nekaj od te zgodbe oznanili iz dopisa, kteriga so nam gosp. J. J. ravno zdej za Novice poslali.
Vredništvo.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajnju	
	13. Svečana.		8. Svečana.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače....	3	1	2	50
1 » » banaške...	3	—	3	—
1 » Turšice.....	1	50	2	4
1 » Soršice.....	—	—	2	12
1 » Rēži.....	2	7	2	2
1 » Ječmena.....	1	35	1	43
1 » Prosa.....	1	31	1	31
1 » Ajde.....	1	21	1	22
1 » Ovsa.....	1	—	—	58